

Lažibaba.

Metka je bila pridna deklica, čeprav ne tako strašno pridna, kakor so deklice v nekaterih povestih. Včasih se je pač cmerila in kujala, včasih ni ubogala na prvo besedo, včasih je bila zbirčna v jedi in dogodilo se je celo, da je v razmišljenosti na učenje pozabila.

Vendar matere so dobre in spregledajo otrokom manjše pregreške, če se ne ponavljajo vsak dan. Tudi Metkina mati se ni toliko žalostila zaradi napak, ki jih ima marsikateri otrok, dokler ni spoznala, da se Metka večkrat zlaže. Kar na lepem, brez sile in potrebe.

Takrat je bila mati zelo žalostna in vsa solzna je dejala: »Metka, Metka, če pojde tako naprej, boš Lažibabo srečala in potem gorje tebi!«

Lažibaba je grda in hudobna, a jo po grdobi in hudobiji ne more nihče prepoznati, ker se potaji in je vsa sladka. Kdor jo sreča, spozna šele pozneje, koga je srečal.

Otrok morda nima hudobnega namena in se mu samo dobro zdi, če mu kdo laž verjame. A pri tem se laži navadi in kdor dolgo laže, začne tudi krasti in počenja nazadnje še vse kaj hujšega. O tem je veliko povesti, ki so na žalost vse hudo resnične.

Lažnivega otroka zavoha in poišče Lažibaba. Priliznjeno ga zapelje v laž in kdor se je kdaj Lažibabi zlagal, mora tudi drugim lagati. Potem je pa tako: današnja laž se jutri uresniči in ponavlja toliko časa, dokler se lažnivec vnovič in zlaže ali dokler skesano ne prizna vseh laži in ne govori naprej po pravici. Vendar se uresničijo samo take lažnive izmišljotine, ki so drugi dan človeku v škodo. Laži, ki bi bile prijetne in koristne, se ne uresničijo nikoli in zato nima lažnivec od svoje lažnivosti nikdar nič koristi. Še vsakomur je bilo gorje, če je Lažibabo srečal.

Tako je mati povedala in hčerka je obljubila, da ne bo več lagala. A nesreča je bila, da ni priznala še starih laži, ki mati ni niti zanje vedela. Zato je Metko Lažibaba zavohala in iskala.

Metka se je iz šole grede ustavila pri potoku in drobila ostanek kruha ribam. Ribe krmiti je zelo kratkočasno. Človek bi ure in ure gledal, kako se nabira drobnih in večjih rib čimdalje več, kako se prerivajo in hlastajo za drobtinami, kako begajo sem in tja, da se jim bliskajo srebrni trebuhi in je vsa voda živa od njih.

Takrat se je pripeljala po cesti Lažibaba. Avto se ustavi, Lažibaba izstopi in gre k Metki. Pa je bila Lažibaba gosposko napravljena, da je bila kakor lepa gospa, a govorila je tako osladno in izmaličeno, kakor je včasih v povestih pisano.

»Kaj pa delaš, predraga moja deklica?« je vprašala Metko.

»Ribe krmim,« odovori Metka spodobno.

»Oh, kako so ljubke te srebrne ribice v bistrem potočku! Gotovo te ljubijo kakor svojo sestrico in hvaležne so ti za beli kruhek, ki jim ga drobiš z drobno ročico?« je gostolela Lažibaba.

»Ne vem,« je rekla Metka po pravici.

Zdaj jo je Lažibaba pogladila po laseh in dejala še bolj prilizjeno: »Kako si ti pridna in zlata deklica! Gotovo je tvoja dobra mamica na vso moč srečna, da je njena hčerka tak angelček!?»

Metka se je spomnila, kako se je mati včeraj zaradi njene lažnivosti jokala, in ni rekla nič.

Lažibaba pa ve, da se otrok z vsiljivim izpraševanjem pridnosti najprej v laž zavede. Potisnila ji je v usta zlahten sladkorček, gladila jo je in božala in ji prigovarjala: »No, reci, je ali ni!«

Metka se ni mogla več ustavljati. Prikimala je in rekla: »Je.«

»Je« ali »ni« sta dve prav kratki besedi, a tudi s tako besedico lahko kdo izreče resnico ali laž. Lažibaba je dosegla svoj namen. Dala je Metki še tri sladkorčke, potem je pa sedla v avtomobil in se odpeljala.

Metka je po poti premišljevala, kako je bila neznana gospa lepa in dobra. Jedla je sladkorčke ter prišla z zamudo domov.

»Kje si se tako dolgo mudila?« vpraša mati.

Metki kar ni šlo, da bi bila po pravici povedala, kje in kako se je mudila, Posebno zato ne, ker je pojedla vse sladkorčke in bi se bilo spodobilo, da bi enega materi prihranila. Zato se je oprijela prve laži, ki ji je na misel prišla in je rekla:

»Pri Rebernikovih sem gledala kozličke, ki so jih prvikrat spustili na pašo.«

O kozličkih, ki jih bodo kmalu spustili na pašo, je Metki pravila Rebernikova Katarinca, kozličkov pa Metka še ni videla.

»Že prav, ampak lahko bi jih šla po južini gledat. Drugič pridi iz šole naravnost domov, ko veš, da se mi mudi na njivo!« je dejala nejevoljna mati.

Drugi dan je šla Metka iz šole grede mimo Rebernikovih, pa se je res pasla na vrtu koza z dvema kozličema. — Mladi kozlički so tako zabavni, da se mora človek pri njih ustaviti. Če se kaj preplašijo, skočijo kar svoji materi na hrbet, koza se pa mirno naprej pase. Mladiči se ne znajo še prav pasti. Malo mulijo travo in zelenje, največ pa poskakujejo, brcajo, podijo se okrog matere in poskušajo tudi že s trkanjem, pri čemer so najbolj smešni.

Metka si ni mogla kaj, da se ne bi ob plotu ustavila in jih gledala. Pri tem je čas mineval, videl je pa nihče ni, ker so bili Rebernikovi zgodaj odjužinali in po južini odšli vsi na polje.

»Spet te toliko časa ni bilo! Kaj si vendar počela!« je karala mati Metko.

Metka ni mogla priznati, da je kozličke gledala, ko je to že včeraj rekla in je vedela, da bi bila mati potem še bolj huda. Hitro si je izmislila novo laž in dejala:

»Ko sem šla mimo Rebernikove hiše, se je pripodil za menoj velik črn pes. Ustrašila sem se ga in zbežala pred njim v gmajno, pes se je pa še tam za menoj podil, dokler se ni izgubil v gozd.«

»O, ti revica, ti!« — je dejala mati, božala Metko in jo tolažila. Sama pri sebi si je pa mislila, mesarjev je moral biti. Ko grem mimo, rečem, naj ga priklenejo, da se ne bo čez dan klatil in otrok strašil.

Mati je srečala mesarico in ji rekla: »Vaš pes je danes zastrašil našo Metko, ko se je pripodil za njo. Priklenite ga, da se ne bo potepal čez dan.«

Mesarica se je začudila in odvrnila: Saj našega Črta danes ni doma. Gospodar ga je seboj v semenj vzel in prideta oba šele drevi domov.«

Metkina mati si je mislila, mesarjevi psa še nimajo dolgo. Morda se je na sejmu gospodarju zgubil, jo ubral sam nazaj in zdaj se okoli klati.

Tretji dan gre Metka iz šole mimo Rebernikovih, kjer spet ni bilo nikogar doma. Kar zasliši za seboj strašansko lajanje. Ozre se in vidi, da se podi za njo po poti velik črn pes. Metka se prestraši, steče po bregu v gmajno, pes pa za njo. Podil jo je, da je bila vsa brez sape. Potem je izginil v gozd. Preplašena je čez čas Metka pritekla domov in povedala ihte: »Črni pes me je podil.«

»Že spet!« se je začudila mati ter tolažila in tešila Metko, dokler je ni pomirila. Nato je šla k mesarjevim in dejala mesarici, ki je na pragu stala: »Lepo vas prosim, imejte psa čez dan priklenjenega! Danes je spet našo Metko tako zastrašil, da se bojim, da ne bi otroku strah škodoval!«

»Nikarte no!« pravi mesarica. »Naš Črt je že od davi priklenjen in sploh nikoli ne podi ne kokoši ne otrok. Saj se vsi sosedovi z njim igrajo. Vaša Metka se je morala drugega psa ustrašiti, ne našega!«

Gospodar, sosedje in otroci so potrdili, da je Črt res že od davi na verigi. Ugibali so, čigav naj bi bil oni hudi črni pes, ki ga razen Metke ni nihče videl. Poznali so daleč na okoli vse pse, a samo mesarjev je bil velik in črn in ta ni mogel Metke strašiti.

Mati je odšla na njivo in je ono popoldne vprašala vse ljudi, kar jih je srečala, če so videli, da se je kje velik črn pes potepal. Nihče ga ni bil videl in mati je uganila: če se tuj pes klati, se pritepe tudi k hišam, da pojedja ostanke domačim psom. Je le moral biti mesarjev! Morda so ga bili otroci odvezali in spet priklenili, ne da bi bili kaj povedali. Jutri predpoldne pojdem sama pogledat, če bo mesarjev pes res priklenjen.

Kakor se je namenila, je mati drugi dan storila. Na svoje oči se je uverila, da je Črt na verigi in da se pri njem igrajo trije otroci, ki še ne hodijo v šolo. Metke pa le ni bilo in ni bilo domov. Ko je prišla, je bila še bolj prestrašena, zakaj spet jo je črni pes podil po gmajni.

»Metka, kaj je bilo pa danes?« vpraša mati. Metka pove spet zgodbo o črnem psu, a mati reče neverno: »Če ne lažeš!«

Metka je ihte trdila, da ne laže in mati se je zamislila. Potem je dejala: »Metka, po pravici povej, ali nisi morda te dni Lažibabe srečala?«

Zdaj se je Metki posvetilo in tako ji je bilo hudo, da bi se bila kmalu v solzah utopila. Vendar je vse po pravici povedala in s solzami je prešel strah. In ker Metka odsihmal ni več lagala, se tudi mati ni nikoli več zaradi nje žalostila.

Seveda se ne iztečejo vse povesti o lažnivih otrocih tako milo. Posebno če lažejo fantje, je bolj bridko, zakaj te zavoha in poišče Figamož, ki je mož Lažibabe in še stokrat hujši od nje. In povest o Figamožu je tako malo lepa, da ni, da bi jo človek pravil.

Osternice.